

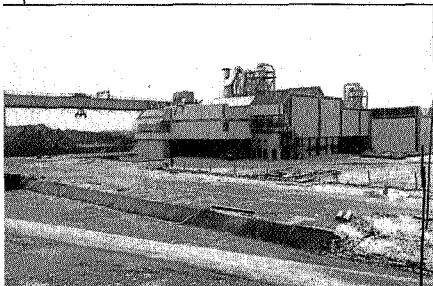
HUISVUILEN VAN GRONINGEN VANAF 1986 ANDERS VERWERKT

Job Schreuder

Per 1986 zal het huisvuil, markt- en veegvuil, en gedeeltelijk grofvuil en bedrijfsafval van de stad Groningen en omliggende gemeenten op een moderne manier op een nieuwe lokatie worden verwerkt. Momenteel gaat dit afval (91.000 ton per jaar) nog naar de stortplaats van de VAM in Wijster. Daar vindt bij een gedeelte van het huisvuil een gedeeltelijke scheiding vóór het storten plaats. Na 1985 loopt het kontract van de gemeente Groningen met de VAM af. Bovendien is inmiddels enige tijd de Afvalstoffenwet van kracht. Daarom is nu verwerking per provincie of regio noodzakelijk geworden. Voor wat betreft het samenwerkingsverband centraal Groningen wil men dat vanaf 1986 gaan doen op een deel van het industrieterrein Winschoterdiep A. Dat is gelegen ten zuidoosten van de stad Groningen.

Al tientallen jaren gaat het huisvuil van de gemeente Groningen met de bekende groene spoorwagons naar de grote VAM-stortplaats in Wijster. Die stortplaats had vroeger een goede naam omdat het huisvuil daar gekomposteerd werd. In de 70er jaren was echter nog maar een beperkt deel van het aangevoerde afval komposteerbaar. Bovendien liet de kwaliteit van de kompost milieuhygiënisch te wensen over, door de chemische verontreiniging van het "huishoudelijke" afval. Aan het eind van de 70er jaren is men in Wijster begon-

Eerste huisvuilscheidingsinstallatie is opgestart

nen met een installatie die bepaalde componenten (ijzer, papier, plastiks) uit het afval haalt, waarna de rest wordt gekomposteerd of gestort. In het begin liep het met die scheiding en met de afzet van het herwonnen materiaal niet zo best. Maar tegenwoordig is men daarmee verder en wil men de scheidingscapaciteit opnieuw uitbreiden en de afgescheiden produkten opwerken.

Al deze ontwikkelingen betekenen echter niet dat het huisvuil van de regio centraal Groningen naar Wijster zal blijven gaan. Al meer dan 10 jaren lang is namelijk bekend dat het "VAM-kontract" van de gemeente Groningen op 31 december 1985 afloopt. Al in november 1973 riep de gemeente een werkgroep vuilverwerking in het leven. Dit om een onderzoek te doen naar mogelijke verwerkingsalternatieven voor het afval na afloop van het huidige kontract met de VAM. Op grond van afwegingen kwam die werkgroep in 1976 op de keus "verbranden" (VAM-afvoer en gekontroleerd storten elders vielen af). Maar bestuurlijk lag dit niet goed. Er werd door de betrokken gemeenten toen een ambtelijk-technische commissie opgezet. Deze kwam in 1978 met een rapport.

Daaruit werd duidelijk dat de kans bestond dat de mogelijkheid tot verlenging van het VAM-kontract wel eens helemaal zou kunnen vervallen. De provincie Drente en de gemeente Beilen zouden de enorme aanvoer van buiten de provincie een halt willen toeroepen. Eén en ander hing ook samen met de toen in aantocht zijnde Afvalstoffenwet. In het rapport worden dan ook lokaties in de provincie Groningen genoemd, onder andere bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Garmerwolde.

In het kader van die Afvalstoffenwet moest elke provincie een afvalstoffenplan opstellen. Bij de voorbereiding tenderde Groningen eerst naar centrale verbranding. Maar dat stuitte op verzet vanwege de kosten van het transport en de verbrandingsinstallatie zelf, terwijl men ook ongerust was over de milieugevolgen (o.a. dioxinen geabsorbeerd aan vliegias). In de uiteindelijke versie van het plan werd het voorlopig gehouden

op regionale stortplaatsen, zo veel mogelijk te combineren met beperking van de afvalstromen en hergebruik.

Lokatiekeuze

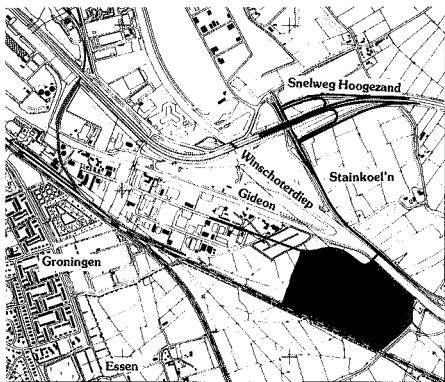
Voor wat betreft de regio centraal Groningen (Groningen, Aduard, Adorp, Bedum, Ten Boer, Haren en Leek) bestond nog steeds de vraag of men zou willen verbranden of dat men gekontroleerd zou willen gaan storten. Over die vraag is men eigenlijk veel te laat echt gaan nadenken. In april 1982 is op dit onderwerp weer eens een ambtelijk-technische werkgroep aan de gang gegaan. Pas in juni 1983 kwam deze met een niet geheel volledig eindrapport. Via een gebrekkig beoordelingsstelsel is daarin een keuze gemaakt uit 7 mogelijke lokaties (één in Garmerwolde, één in Bedum en vijf in Groningen). De keuze viel op een, op het laatste moment toegevoegde, lokatie: een gedeelte van het industrieterrein Winschoterdiep A van de gemeente Groningen. Dat terrein, bedoeld voor milieuvriendelijke industrie en groothandel, is al geruime tijd leeg. Het komt de gemeente Groningen dus wel goed uit. Daarbij komt dat aan de bedrijven op het aangrenzende industrieterrein reeds jaren lang een betere ontsluitingsweg was beloofd. De kosten daarvan kunnen nu deels worden gekombineerd met die van de aanleg van de nieuwe verwerkingsplaats.

Tegen de toekomstige vuilstortplaats is verzet gerezen van de zijde van enkele direkt omwonenden en van de gezamenlijke bedrijven op het aangrenzende industrieterrein Winschoterdiep. Deze laatste ontpoppen zich thans als echte milieuidders. Verder had de gemeente Haren aanvankelijk bezwaren in verband met angst voor stankhinder, maar uiteindelijk is zij akkoord gegaan.

Milieutechnisch gaat de toekomstige verwerking er ongeveer als volgt uit zien.

Technische uitvoering van de verwerking

Het gaat om een terrein van ca. 30 ha. Wanneer men het afval zonder meer zou gaan

Een schets van de plannen Winschoterdiep. A. Het zwarte gedeelte is de vuilverwerkingsplaats

storten (91.000 ton per jaar) zou de stortplaats na 7 tot 8½ jaren vol zijn. Bovendien zou dan met name de organische stoffractie van het huisvuil tot overlast door vogels en ongedierte leiden. Daarom wordt er naar gestreefd om ter plaatse een eenvoudige voorscheiding te laten verrichten. Uiteraard werkt dat kostenverhogend. De restfractie zou dan gestort kunnen worden over een periode van 15 tot 18 jaren wat kostenverlagend werkt. Bovendien hoeft men dan niet op korte termijn weer een nieuwe lokatie te zoeken. De organische fractie wil men dan ter plaatse of elders volgens een modern proces komposter. Het is daarbij van groot belang om tot een schone kwaliteit compost te komen in het licht van de toekomstige eisen van de Meststoffenwet. Dit is min of meer te bereiken door het zogenaamde klein chemisch afval apart in te zamelen en door bij de scheidingsinstallatie zo veel mogelijk schadelijke componenten eruit te vissen (zoals batterijen). Verder moet men volgens een goede manier komposter. (Bij de VAM wordt momenteel nog volgens het milieuvriendelijke Vermaansysteem gekomposteerd, maar in de nabije toekomst wil men ook omschakelen op een modern proces.)

Met de inzameling op vrijwillige basis van klein chemisch afval is de gemeente Groningen eind 1984 begonnen, maar in de praktijk zal dit niet volledig lukken. De scheidingsinstallatie waarnaar men streeft zal klein en groot ijzer en batterijen afscheiden en uiteraard de organische stoffractie van het huisvuil.

Het was de bedoeling om de kompostering

van die organische fractie en de verkoop van de kompost bij en door de VAM in Wijster te laten verrichten. Maar Drenthe is er vooralsnog ook op tegen dat vuilfrakties van buiten de provincie in Wijster worden gekomposteerd.

De VAM zelf voelt er uiteraard wel voor. De beoogde scheidingsinstallatie op het terrein in Groningen wil men laten beheeren door een particuliere instelling, onder toezicht van een intergemeentelijk orgaan.

Afhankelijk van de opstelling van de provincie zal er eventueel in de provincie Groningen moeten worden gekomposteerd. Dat zou natuurlijk kunnen direkt bij de scheidingsinstallatie, maar politiek is men bang dat dit niet goed zal vallen bij de tegenstanders van de lokatie.

De restfractie zal in ieder geval op het beste terrein gekompartimenteerd worden gestort op een HD-polyethyleen-folie. De bovenkant wordt dan met zand, en later teel-aarde, afgedekt. Het perkolatiewater komt via drainage tevoorschijn en zal waarschijnlijk worden behandeld.

Milieutechnische kanttekeningen

Vooropgesteld moet worden dat de gemeente Groningen (en omliggende gemeenten) streven naar een eenvoudige, doch moderne verwerkingsmethode. Bovendien is het beoogde scheidingsstelsel flexibel in die zin dat het later aangevuld kan worden. Jammer is dat er (nog) weinig aan voorscheiding bij de huishoudens wordt gedaan. De gemeente Groningen beperkt dit tot vrijwillige inzameling van klein chemisch afval zoals batterijen, verresten. Daarnaast blijven er een aantal andere bezwaren over:

- In de eerste plaats is de lokatiekeuze te laat tot stand gekomen en worden de normale wettelijke beroepsmogelijkheden tegen een bestemmingsplan doorkruist. Men heeft nu immers grote haast om 1 januari 1986 te halen. Dat geldt zeker voor de beoogde bouw van de scheidingsinstallatie en voor de kompostering. De kans bestaat zelfs dat in de beginfase ongescheiden afval, dus met de organische stoffractie, gestort zal moeten worden met alle milieubezwaren vandien.

- In de tweede plaats blijft ook zo'n moderne verwerkings- en stortplaats een bepaalde mate van overlast geven: landschapsontsiering, geluidhinder van vuilnisauto's en kom-

paktors, aantrekking van vogels en ongedierte, zwerfvuil en stofoverlast. Wanneer de organische stoffractie uit het huisvuil wordt afgescheiden, vermindert de stankoverlast en de aantrekking van vogels en ongedierte aanzienlijk. Er moet echter worden bedacht dat ook marktval en bedrijfsafval (horeca bijvoorbeeld) wordt aangevoerd dat organische stof bevat. Het zal zeker niet altijd mogelijk zijn om dit afval door de scheidingsinstallatie te laten gaan. In dit geval is een scheiding aan de bron beter, maar ook niet zo makkelijk te realiseren.

Het is afwachten hoe één en ander zich zal gaan ontwikkelen. Voordeel is wel dat de stortplaats op bijna 14 km van de grotere woonconcentraties van Groningen en Haren zal zijn gelegen. De buurtschap Essen en de bedrijven op het aangrenzende industrieterrein liggen echter dichterbij, en één woning zelfs recht tegenover de te bouwen verwerkingsinrichting.

- In de derde plaats is er kans op storingen in de installaties of kan de afzet van compost moeilijk blijken te worden. Ook dan bestaat de kans dat alles gestort zal worden. Het onlangs herziene bestemmingsplan verbiedt dat niet.

- In de vierde plaats is het bewuste terrein wat betreft bodemstructuur niet ideaal. Het is zettingsgevoelig, oneffen en het grondwaterniveau ligt hoog. Daarvan kan de afschermd folie, in combinatie met inloeden vanuit de stort, schade ondervinden.

- Tot slot is nog onduidelijk hoe de kwaliteit van het opgevangen perkolatiewater zal zijn, ook als de organische stoffractie niet zal worden gestort. Een goede zuivering kan dan nog steeds nodig blijken.

Konkluderend kan worden gesteld dat de gemeente Groningen en samenwerkende gemeenten bezig zijn om een moderne verbeterde vorm van huisvuilverwerking op te zetten, al staat nog niet geheel vast hoe. Kritiek is echter op zijn plaats wat betreft de late voorbereiding en de gevolgde snelle procedures die inspraak en vooral beroep bemoeilijken. Ook blijven er nog onzekerheden omtrent de bedrijfszekerheid en de resterende milieubelasting. Dat laatste in een gebied waar zich ook de grote grofvuilstortplaats "De Stainkoel'n" en de oude stortplaats Gideon bevinden en waar waarschijnlijk het (tijdelijke?) depôt voor verontreinigde bodems, annex verwerking, komt.